

Çîrê Tirkîya mezelê xo keneno?

Kurdîy muhîmeya ney rojan weş fam kerdo, ema tirkîy ney weş fam nêkedê û çî marîfeto se, mezelê xo bi lepanê xo keneno.

Zaf kesîy zanê ke, AKP gedeyê Fetullah Gulenî û o zî gedeyê DYA yo. Kok resa DYA. Peki DYA politikayê xo senî rameno. Gunîmijey ser de rameno. Hal wina bo do biwazo ke Tirkîya pîl bibo? Nê. Yanê çira awa heram belîyo. Kurdan no weş fam kerdo. Lazimo ke tikrî zî ney weş bivînê û analîzanê newe mezgê xo de bidê ravêrayîş. Gelo çira wazenê gunî birijyo? Semedê ey zaf asan o. Ekonomîya DYA zafêrey ewro rotîşê çekên gunîrijnayîşî ser de yo. Eger aşî pêk bêro, do çekîy meyrê rotîş û no zî do halê ay xedar bikero û şarê ey veyşan bi-mano... No kar bi taşeronê xo yê gedê Fetullahî AKPi kena. Erdogan pey beranê girote û odayên tariyan de çekan roşeno.

Ma bêrê meseleya kurdan ser. Halê winayine de DYA tu rayan nêwazeno ke şerê 4 perçeyan biqedîyo û wazeno daha zî gur bibo. Çimkî do çekan biroşo...! Pey ra do, ze 'qasidê aşî' kesan biesrawo herêmî û çend serran wina biromo û pey ra do rayna şer gur bikero... Tirkîya de zî wazeno rewş hinî bo...

Teqîna Afyonkarahîsarî de 25 leşkeran goreya ke vanê cuyê xo vinî kerdo. Kilicdaroglu vano seyî ra se sabotaj o.

Raşteya ey zaf o. Çimkî êynî rojî de walî xelat dayo komitanî! Lazimo bêro fikirayîş, gelo çîçî pîroz kerdê? Muhîmat rotîbîy ra? Leşkerê ke merdîbîy, an zî çîyeke binî ra...? Erdogan vat: "Eynî rojî de gere wina nêbîya. Rojek bin xelat bidaynê!" Gelo haya Erdoganî zî rewşa sabotajî ra bi? Çimkî qiseyên ey de zî nakokî estêy. Ze ke çîyê zano û mevajo qise kerd. Hetê binî ra yeno vatiş ke, cesedê ke gerîlayên HPGî kiştê semedo ke vinî bikerê ra ray-bazeke newe weçinayê! Eyseno ke tikey rayîrberên tirk semedê berjewendîyên xo mezelê Tirkîyayî bi lepanê xo kenênê. Heyf o. Bêrê ageyrê rayîra mazlûman ke wa Tirkîya xirabe nêbo. Çimkî ma heme do zaf zirar bivînê... Çîçayê zirarî ra ageyrê se kar o.

Welat VERROJ

Ziwan nasname yo, ziwan rûmet o... Pêveka Azadiya Welatî ya, belaş a. 17 - 9 - 2012 Hewtane HÛMARE: 19 E-mail: welatverroj@gmail.com

HPG sînorî hera kena

Goreya çimeyên herêmî Şemzînan, Geve, Elkê û cayên bînan de şerê PKKîyê û Tirkîyaye gur bîyo. HPG ard ziwan ke zaf leşkerî amey kiştîş ema TSK limneno ke, şar nêzano

QOMITAN VEJYAY TÛRÎ

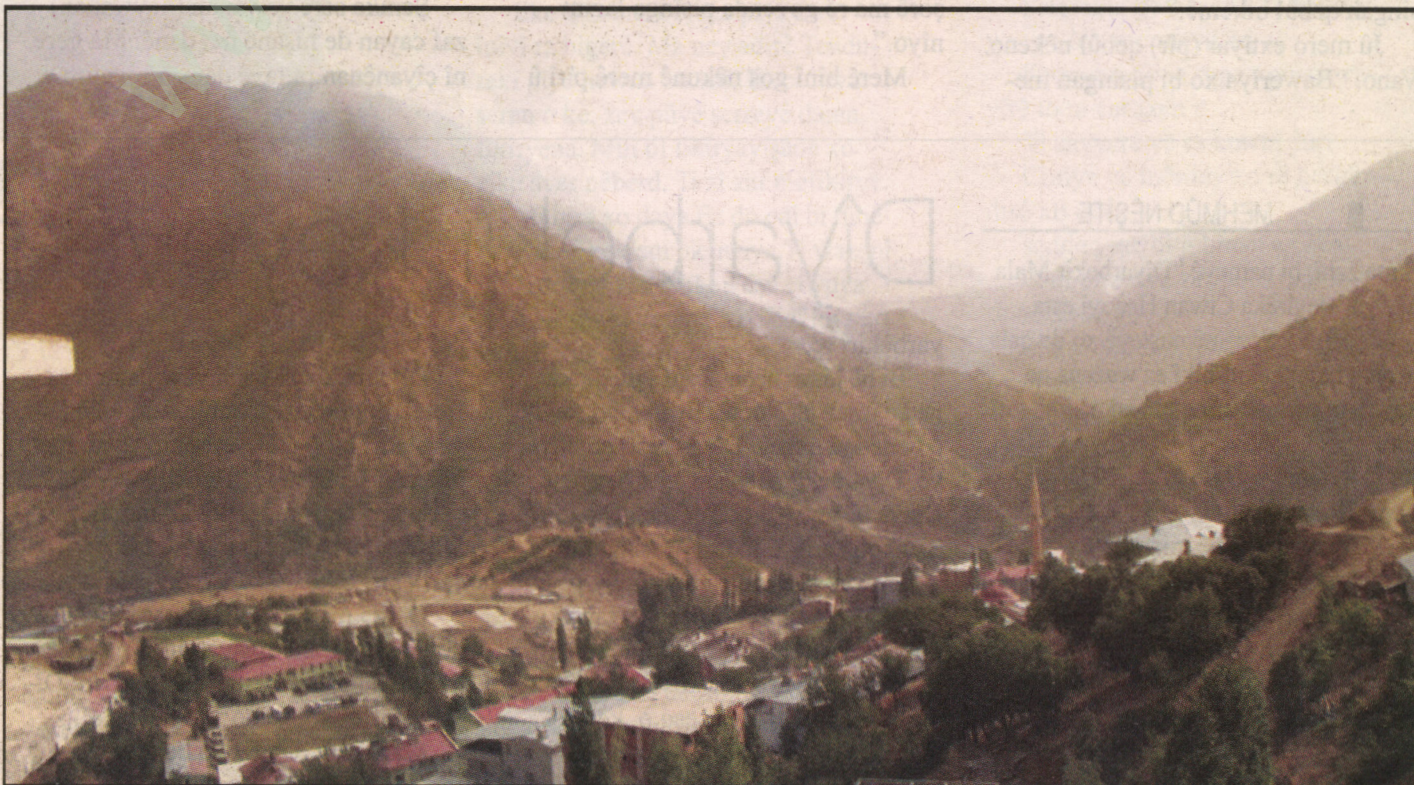
Komitanên TSKîyê yê serek no çend rojên peynî vejyay tûra herêma kurdan û geyrenê. Heta ney gamî ti xebereke zî derheqê înan de nêvirazyayo. No halî ar boya qirkerdişên zaf pîl yeno

LEŞKERÊN PÎSPOR KIŞIYAY

HPG ard ziwan ke ney mengî de zî zaf leşkerê pîspori yê bi pere ameyê kiştîş. Semedê ke peyama îmze kerdê de merdişê do meyro eşkerakerdiş esto ra qala merdişê leşkerên zî nêkenê

ŞARÎ RA SPAS KERD

Semedê ke şarê kurd şîy Koyê Kato û 7 cenazêyê gerîlayên HPGî ardî û warêteya tarîxî kerdî ra HPGî şarî ra spas kerd û ard ziwan ke do paştîya înan tu rayan meyro war

Sînorî de bi hezar leşkerên TSKîyê kewtê têgeyrayîşî mîyan

Teqîneke întîharî Stenbolî qeza Sultanbeylî dijî Qereqola 75. Polêsan amekerdîş ke endamê DHKP-C ra Ibrahim Çuhadar pêk ard û teqîna ke cebilxaneya Afyonkarahîsarî de bi ra pey rayîrberên Tirkîyayî nêzanê ke se bikerê. Ney rojan bi hezaran leşkerên bê gunê berdê sînorî de kerdê têgeyrayîşan mîyan. Hinî eyseno ke do bi hetkerîya teyareyên şer û helikopteran Serê Kurd û Tirkan daha zî xorîn bikerê. Çimkî daxûyaneyên ke yenê dayene ra vejyeno ke rayîrberê Tirkîyaye politikaya aşîyanê nê, ya şerî de israr kenê û Erdogan medyayî ra wazeno ke wa raştayan nêdê eger bidê do Tirkîya bikewa tenganî mîyan

Govenda pîsîngan lazim nîya

TÛRABÎ KÎŞÎN

Çira (pêrodayîşê) mabênê pîsîngan û maran de dinya bîya nêbîya esta?

Henê eseno ke dinya hetanê ke bibo zî na çire, nêqedîyena.

Rojê êna merî xo zaf şeweknenê. Pîsîngî ebe rojan ebe hewtan ebe aşman meran ro peyînê, fend û firildaxan kenê, se kenê nêşkenê meran bigê.

Pîsîng topê pêserî benê vanê: “No hina nêbeno, ma gere jû rayê bivî-nîmê, nê meran qula înan ra bivejim.”

Anê vanê: “Ma se bikim, se mekerim?”

Vanê: “Ma çend peyan biruşnimê mereyan dima û vacimê. Bêrê ma bême werê. Ewro ra dime mabênê ma û şimadê çirê çîmbîbo. Haştîyê bibo. Biratîye bibo. Kes qarîşê kesî nêbo.” Eke meran na vatene ma qebûl kerdê o waxt ma vacim: “Ma gere na biratîya xo bi haştîya mabênê xo pê govendê kayê pîroz bikim. Qaxto ke merî ameyî govende ma o waxt dormê meran bigimê û koka (ristima) înan bîyarê.”

Anê çand pîsîngan eşrawenê hetê meran. Merî goşdanê serê pîsîngan û vanê: “Ma amabanê xo de bemê pêser. Na vatena şima qesî bikim. Ma dimera xewere danime şima.”

Merî mabênê xo dekomê pêserî benê serr qesî eknê. Zafêrê kefweş benê. Vanê: “Mabênê ma û pîsîngan de haştîyê bibo zaf çiyê de rind o. Haştîyî ra rindêrî çî esto? Ma dawetê pîsîngan qebûl bikemê.”

Jû mero extîyar (pîr) qebûl nêkeno. Vano: “Bawerîya xo bi pîsîngan me-

Ma zanime ke tayîne vîjdanê xo roto. Kewtê tekela dewlete û hukûmeta zilmkarî dim. Ti senên qise vana vaje bê feyde ya. Mezgê merdimî muhîm o yarê.”

Kes goş nêdano merê extîyarî ra. Anê xewere ruşnenê pîsîngan rê vanê: “Ma dawetê şima qebûl kenimê.”

Pîsîngî vanê: “O wext ma gere na haştîya mabênê xo, na biratîya mabênê xo, bi jû govende pîroz bikeme. Şande filan meydan de ma govende genimê. Şima zî bêrê ma pîya kaykim, pîya pîroz bikim.”

Merî vanê: “Eya.” Ūrzenê ra şonê çiqas merî estê komê pêserî kenêy. Vanê: “Mabenê ma û pîsîngan de çire / şer qedîya. Nayera dime haştîye esta. No şan pîsîngî meydanê verê keberê xo de govende genê. Na biratîyê pîroz bikime.”

Pêro merî bi kêf û eşq qebûl kenê. Mero extîyar hetê pey ra pîreno vano: “Lawo eke şima ze min kenê meşêrê. Ma rê govenda pîsîngan lazim nîyo. Loran biratîya meran û pîsîngan bîya. Ortîyê ney karî de karê esto. Fendê firildaxên pîsîngan nêqedîyênê. Şima bivîne eger pîsînga şimarê dek û dolabê nêkerd bêrê tûyê min bikerê. Meşorê ma rê govenda pîsînga lazim nîyo.”

Merê bîni goş nêkunê merê pîrî û

vanê: “Ti çî zanê. Aqilê to yê kan o. Ma ze to bikim, çira ma û pîsîngan dinya dinya bo nêqedîyeno.” Merî urzenê we û kincanê newe danê xo ra. Çim û birûyanê xo virazenê. Zimbêlanê xo tadane, xo rind xemelnenê û pêro pîya danê rayê şonê govenda pîsîngan.

Kêf û eşq kunê destê jûbinan kayî kenê. Şûrê di şûrî kaykenê. Dima jûbînî kilaman vanê...

Merî qayt kenê ek çî qaytkê pîsîngan dormeyê înan giroto. Çire bena giran. Pîsîngî koka meran anê. Jû be jû kişenê. Çend merî birîndar xelisînê û remenê. Şonê resenê keyê xo. Birîna xo ser de nalîyenê. Mero pîr vano: “Ero mi şimara nêva meşorê. Mi nêva marê govenda pîsîngan lazim nîyo.”

Merî vanê: “Wille tova pey nêva. Ma goştarîya to nêkerd. Ma rê bîdersê de girane. Ma ci endî zanimê ke govenda pîsîngan marê lazim nîyo.”

Na sanîke nîya rindek xalê mi Memîkî ra dewrê borî de mirê vat.

Nika mi qabê çiçi na şanîke nuşt ez vajî.

Şanîke sere yawanen (heywanen) zaf cayan de nîşanê ma danê. Ma gere nî çîyanênan ra tayê dersan bivejim.

Tayê kurdê ma estê, to vana nêvava ey rêna çî ze xo kenê.

To ra vanê: “Lawo endî bes o. Ebe hezaran dolime ma ameyme xapênayîş. Ameyme qirkerdiş. Na dewlete dewletede zilimkara. Gonî ya domananê ma rijnena. Heqa şarê ma zonê şarê ma çand û kultîrê şarê ma înkara kena. Lawo bêrê pira durî vindê. Hetê şarê xo de ca bigê. Şimarê govenda dewleta lazim nîya. Paştîya xo bidê şarê xo.”

Ha vajê ha vajê pa nênuşeno. Ey rêna zî ze xo kenê.

Ma zanime ke tayîne vîjdanê xo roto. Kewtê tekela dewlete û hukûmeta zilmkarî dim. To senên qese vana vaje bê feyde ya. Nê nêewnîyenê kuncikê rojnamegeran bernamayan televîzyonan de serba wayîrê xo lawenê. Hetkarey danê neyarê şarê xo. Înan cayê xo kişî kerdo.

Qesa ma nîyanênan rê nîya. Qesa ma ey ê ke hina hayr û heşarê xo nêbîyê, eyê ke hina neyarê xo yê zilimkarî rind nas nêkenê, eyê ke hina omîdê xo nî hukûmatî ra esto, eyê ke hina şonê kunê govenda ey zaliman o. Qesa ma înan rê wa.

Bêrê vîjdanê xo meroşê. Bêrê meşorê govenda gonîmijan. Meşte bêro peynîya şima zî bena ze peynîya meran. Rojê yena nê cinawîrî fek erzenê şima zî. Hina ke rayê nezdîya. Bêrê pey de ageyrê. Hetê şarê xo ca bigêrê. Şerê koka xo zîl bidê...

Zindana Kocali

MEHMÛD NÊŞÎTE

Şima zanî, bi nameyê “Dîyarbekir Mala Me yo” deyîrêka Ciwan Hacoîfî esta.

Sedemê ke ezê nê nuştîyê xo de qala hetêka Dîyarbekîrî bikî ez wazena na deyîre ra çarina verîne binusî û şima vîrî finî.

“Dîyarbekîr warê min e” / Dîyarbekîr warê min o.

“Dîyarbekîr çihê min e” / Dîyarbekîr cayê min o

“Çihê bav û kalê min e” / Cayê bay û kalîkê min o

“Ew mesken û paytaxta min e” / O mesken û paytaxtê min o

Raşt o. Ez zî bawera ke Dîyarbekîr keyeyê ma Dîyarbekîrîjan o. Warê ma yo. Warê Kalikanê ma yo. Dîyarbekîr zerrîya me de mesken û paytextê ma yo.

Dîyarbekîr keye û warê dîyarbekîrîjan tena nîyo. Dîyarbekîr keye û warê heme kurdan o. Ez winî bawer kena ke, Dîyarbekîr zerrîya heme kurdan de mesken o û paytext o. Heme kurdî sey bîbikanê çimanê xo ewnîyenê Dî-

Dîyarbekîr keyeyê ma yo!

yarbekîrî ro.

Bi nê hîsan nêbo zî zaf şarê dinya name û şan û şohretê Dîyarbekîrî şawito û bi qedr û qîmetê Dîyarbekîrî erqelîya yê. Dîyarbekîr zî bajarê tewr bajarane Dinya ra yew bajarêko namedar o. Sey Stenbol, Paris, London, Waşîngton....

Hewce nêkeno ez dergûdîla pesmê Dîyarbekîrî bidî. Dîyarbekîr tarîx o, Dîyarbekîr mucadele yo, Dîyarbekîr azadî yo, Dîyarbekîr xoserî yo, Dîyarbekîr heskerdiş o, eşq o, keyf o, şîir o, edebîyat o...

La, gelo ma gorey nê rumetî, qedr û qîmetî miqatê Dîyarbekîrî benî?

Çî heyf ke ez bi xo vana nê!

Yew bajar, bi piştîdayîşê di sazgehan weye beno. Hetêk ra dewlete, hetêk ra zî beledîya ya yê bajarî miqatê yê bajarî benî û ê bajarî weye kenê.

Bê nê her dî sazgehan şarê ke nê bajaran de ronîşenê ganî miqatê yê ba-

jarî bibê û ê bajarî weye bikerî.

Dîyarbekîr zî wina yew bajar o. Hetêk ra dewlete mecbûr a miqatê Dîyarbekîrî bibo û Dîyarbekîrî rê xizmet bikero. Hetêk ra zî “Beledîyayê Dîyarbekîrî” estî mecbûrê ke miqatê Dîyarbekîrî bibê û xizmetê Dîyarbekîrî bikê.

Derdê mi xizmet û miqatebîyayîşê dewlete û ê beledîyayan nîyo! Derdê mi miqatebîyayîşê şarî yo. Şaro ke Dîyarbekîr de ronîşeno yo.

Ma şikenî dewlete û beledîyayan seba nê xizmetan rexne bikî. Beno ke ma hende miqatebîyayîşê û hende weyekerdişê Dîyarbekîrî rê qayîl nêbî.

La ez bi xo kîştî nê wîrdin sazgehan de şaro ke Dîyarbekîr de ronîşenê rexna kena.

Ma şaro dîyarbekîrî qasê qîymetê Dîyarbekîrî miqatê Dîyarbekîrî nêbenê. Heme kuçe û cexdê Dî-

yarbekîrî, sil, toz û duman û lêşî ra ho îmanî ra. Ez bi xo gama ke ewnîyena bajarê şarî ra ez se rey qeherîyena, kerebîyena, axî oxî kena. Çira bajarê şarî hende pak o, çira Dîyarbekîrê ma hanîyo binê silî de binê toz û dûmanî de ya?

Ma cixara şimenê qotikanê cixaran genî şeqênênê. Pakêta cixara ma qedeno ma genê şeqênênê. Ma çîyan wenê qalîk û pakê-makête nê çîyan genê erzenê war.

Mi sere de va nê warî de Beledîyayî çendêk xizmet bikerê zî Dîyarbekîrî pak nêbeno. Ganî ma şaro ke Dîyarbekîr de ronîşeno heme hetan ra zaf baldar bê.

Her roje heyetê girdî û namedarî, şexsîyetê erjîyayî yenê dîyarbekîrî û şinê. Vizêr-perê bi rêz mamosta Îsmail Beşikçî ame û zaf cayê Dîyarbekîrî ra geyra. Ez bi xo ê lêşîya cexde, kuçe û cayan ra şermîya ya.

Edî bira xo bide!..

Bê kışta min. Goşdarîya nala nala cuwiya ma her diyan bikere. Di sere de, qey ez belengaz a? Nika zî qey ti tanîya rojî de veşyenî? Û Kewteyî?

AYŞE NEWROZ

Ez di zerreyê gulistanî de gulêka hewtrengê bîya. Dîwanê Şalûl û bilbilan de deyra hesretî û di destê evîndaran de zî nişaneyê zerrîye û rindekiye bîya.

Roca ke ti di serreyê deşta hîraye ya sînorê şaristanî de û di serreyê moxrebî de kewtî/a qedera min a tere; Min zî a roca ke, hîvîya çîmanê xo yê pakan, zerreyê qilêrîniya rihê to de şiwitî û to zî qilêrîniya rihê xo di moxrebê serê şanêke de zelal kerdî. A roca ra dim/tepiya, estanika min a belengaziye dest pê kerd.

Bê kışta min. Goşdarîya nala nala cuwiya ma herdiyan bike. Di sere de, qey ez belengaz a? Nika zî qey ti tanîya rojî de veşyenî? Û Kewteyî?

Rojca ke to û neyaranê xo hemverê yewbînî de, paştîya estoranê kumeytan ser ro, seba wayirvejiyîşê ro min yewbînî dir/reyra lej kerdêne, û di bin simanê astoranê

şîma ra çîrûskê polayan perrayêne. Tef û dûmaxê simanê astoranê şîma ra erd û asman pê ra zeleyaybî. Leylîya şewe de min çîmêy xo akerdîy ke, êy çîn yê.

Û... Ez... A ya ke to seba/qandê aye lece kerdebî, yanê waştîya to, ez mendebî. To ê şirawitîbîy û bi min huyabî. Ez zî mehçûp û şermoke di bin minetê to de, ez mende bî.

Ma min kam cayî ra zanayê ke, rihê merdiman zaf xorî û tarîyo?

Ma min kotî ra zanayê ke merdim roşnê çîmanê xo, di zerreyê rihê tarîyî de vîndî keno?

La to... To bi pelanê min tinazî kerdê, bi adirê pelanê to locina min ra dû nêwerzeno. Seba adirê locina min, gil û kokê to min rê lazim ê.

To vat.

Ma gule şikena ke bêkok bicuwiya? Ma herdo dewrêş, bêgule şikeno boya xo ya hewtrengine bişirawo esmano bê ser û berî rê? Ma esman bênefes şikeno, tîjîya rojî ya zey adirî, virara xo de

depişno.

To zey xo kerd. To ez germê aminî de, kokî ra weqelênaya û pelê min wişk kerdîy. Vayê payizî ver de vay daya. To ez bê can, axe bê gule, asman bê boyê û xo zî bin xişma rojî de verda. Min qedayê zerrîya xo ya pake, to zî qedayê rihê xo yê tarî û çîmvêşanî girewt.

Roca ke to ez kokê xo ra weqelênaya, to roj nêhesebna be, to heybetê rojî xo vîrî ra kerdbe.

Roj lacê esmanî be. Setara hardê dewrêş be. Ma qet bêveng mendêne? Ey çar hetê deşta hîraye de adirê Tendureke devist. Ti tede veşnaya, ez zî kışta to de.

Roca ke min hêvîya çîmanê yê pakan, di zerreyê qilêrîniya rihê to de şitebî û ez ro kokê xo wayir nêvecyabîya. Ser de zî, damar xo yê hezar seran qickek dîbîy, êy nêhesebnay bîy.

Nika êy rehanê min binê erdî ra, şitlêy kewey êy termîy xilf danê. Zerreyê pelanê xo de zî kewê sipêyê girdî wey kerdê, ro awe gêrenê.

Ez şermayena... Şalûl û bilbilan ez dergêyê xo ra eş a. Evîndarî pêşgîrêy hewtrengan ra hêcepil bîyê. Edî ez nêşikena bin ney barê qilêrîni de bicuwiyî û kışta to de bivêşyî. Ez şitlanê xo ra şermayena.

Waxto ke Hz. Îbrahîm yeno veşnayış, mîlçikêka qickeke bi nikila xo awe ancena ke, adirê bedenê ey hewna bikero û ey adirî ra bixelesno. Ez û şitlêy xo, ma zî nayê eneyê awe ra gêrenê. Bi nekulanê keweyê sipêyan bo zî ma ney adirê Tendurekî hewna kenê.

Eke ti zî êna bê, ma piya awe îniyî ra bigerê. Ma ney adirê Tendurekî piya hewna bikerê. Ez bi hezar seran o ke, zey pûyê serreyê daran, fikiryaena. Min bi fikiryaşanê xo çike aver nêberd. Ti zî zaf mefikirye.

Mi bira xo daya. Ez do edî bi ruhê çîmananê pakkann bicuwiya. Ti wazenî senî bicûyî? Herêy, kewtîşê ciwuya mi bîya ver bi çîmanê xo !Edî bira xo bide. Dem zaf kêmiy o û tay o...!

DOKH: Kişyayişêy cînîyan polîtîk ê

DOKH e vat Dilek Kutlu hetê malbatê xo ra ameya kıştîş û hina domna “Kişyayişêy cînîyan, ze ke yeno vatiş takeksî û çandî niyê. Kişyayişêy cînîyan polîtîk ê.

Hemkarêy Têgêrayişê Cînîyan a Xosere û Demokratîke, seba Dilek Kutlu ke di 25 ê Tebaxe de hetê malbata xo ra amebî kıştîş, navenda KADEM e de kombîyîşêkê çapemenî viraşt. Endamêy sazîyanê zey DIKASUM, EPİDEM, KADEM, Komeleya Cenîyan ya Ceren'ê, Kooperatifê Cenîyan ê Rezan û Navenda Cenîyan a Kardelene beşdarê

kombîyîşê çapemenî bîy.

Neslîhan Başake nameyê sazîyan sero qîsey kerd. Başake vat ke: “Dilek Kutlu 25'ê tebaxe de, bi hinceto ke dekewta rayira nebaşe, hetê birayê xo ra, di qezaya Sûrî ya Amede de ameya kıştîş. Birayê Dîleke, hema nêameyo tepîştîş, labelê ke bêro tepîştîş zî do bi hincetê tehrîkê giranî, cezaya ey kemî bibo. Do çapemenî û dadgerî zî bi no semed, kıştîşê cînîyênê zî zey karêkê rewayî nişan bidê.”

Başake wian dewam kerd: “Tirkîya de hetê kesaneke bi ney ferasetî têgeyrenê ra, rojeke de 5 cenîy yenê

kıştîş. Bi goreyê Serra vîyartîye ra, kıştîşê cînîyan o bi îşkencekerdîşê înan ser zêdyayo. Zêdyayîşê kıştîşan o de serdemê AKP ye de encamê feraset û polîtîkayanê înan êy zayendîparêzan o.”

Başake ard vîr ke, bi no semed kişyayîşê cînîyan, helwestêka takekesî û çandî nê helwestêka polîtî a.

Wina qedîna: “Eke dewlete wazena kişyayîşê cînîyan bido vindarnayış, gere na helwest û ferasetê xo yo zayendîparêz ra fek raverdo. Sedem çî beno wa bibo, gere kişyayîşê cînîyan rewa nêyero vînayîş û ney semedî ra şar gere hişyar bo”. AMED

Tarîxa edebîyatî de şaîra yewine

Nesrîn NAVDAR

Şiir rayîrê zîwanardîşê hest, hîs û waştîşanê zerrî yo. Mîyanê edebîyatî de şiir, naziktirê nuştîşan o. Şiir zaftirê xo nîzdê rihê cînîyan o. Her çiqas rojê eyroy de rekor destê cormêdan de bo zî, wexta merdim anêno tarîxe edebîyatî de şiir raye yewine hetê cînîyêka ra ameyo nuştene. Şiir yewin, bi qasê çar hezar û hîrêsey serre verî, hetê keynaya kralê yewine yê Akadan Kral Sargono I. (V.I 2300) Enhedûanna ra serê tabletî de bi nuştîşê mixine ameyo nuştîşî. No tablet 55 serrî verî hetê Sumerologo Emerikî Samûel Noah Kramerî ra ameyo wendişî û açarnayîşî. Bi nê şiirî ma mûsenê ge tarîxe de şaîra yewine cînîya.

Na cînî hem prenses a hem zî se-rekrahîbe ya. Hetê bayê xo ser îbatexaneyê Ekişnûgal a şaristanê Ûrî de zey serekrahîbe amîya peywirdayîşî. Enhedûanna pêwagirêdayîşê kulturê Akad û Sumeran de bayê xo rê hetkarî kerdo, semedê Homa-wenda Sumerîyan İnanna şiirî nuştê. Nê şiirî bi zîwanê Sumerî yê û merdim te de veceno ge bi zîwanê cînîyan ameyê nuştîşî. Ez wazena di mîsalan şiiranê Enhedûanna ra bidî ge çiqas bihêz ê û senîn weş amey hûnayîşî

I

Şaristanê Ûrûkî yo Serrewedernaye û İnanna

Şaristano ge nêvano no welat ê to yo

Şaristano ge nêvano yê bayo to yo, ge to ardo meydanî

Fermano pîroz o ge to vato, rayîrê to ra çarnayo a

Ti cayverê yê ra kewta dûrî Cînîye yê mêrdey xo rê heskerdîşê xo nêva

şande yîne bi jobînan şa nêbî Cînî pîroziye zerre xo mêrdey xo rê nêkerde a

mangaya coşbîyayî, keynaya Sînî ya pile

Qiralîçe! Ti An a ge rêzdarî dana to ra pîlîrî ya

Qiralîçeya pîla qiralîçeyan bi bîyayîşê pîzey daya xo ya ge to ard dinya ra zî pîlîrî ya ti

Zanayî, biaqile, qiralîçeya heme welatan Ez semedê to ya ge gane û merdimanê ge cuyenê kena zehf na klama pîroze vana.

AZADIYA WELAT
Zozan Basın - Yayın Adına
İmtiyaz Sahibi
Menderes ÖNER
Yazı İşleri Müdürü
İbrahim GÜVENÇ
Yönetim Yeri:
Diclekent Bulvarı
Termil Apt. Kat:3 No:9
Kayapınar / DİYARBAKIR
İdare Tel: 0 (412) 251 38 88
Yayın (Weşan)
TEL: 0 (412) 237 48 90-91
Fax: 0 (412) 237 48 89
Baskı (ÇAP):

Stenbol: Gün Matbaacılık, Reklam,
Film, Basın, Yayın,
Tan. San. Tic. Ltd. Şti.
Telsizler Mevkii Besyol Mah.
Akasya Sok. No: 23/A
Küçükçekmece / İSTANBUL
Tel: 0 (212) 580 63 81
Edene: Arslan Güneşoğlu
Gazetecilik, Matbaacılık, Kağıtçılık
Yeni Doğan Mah. 2108 Sok. No:13/A
Yüreğir / ADANA
Tel: (0322) 346 03 71-72
Genel Dağıtım:
Türkuvaz
Dağıtım Pazarlama

Şarê Elkê Tarîx nuşt

Goreya ke ame vatiş şar peyseyabi ke 7 cenazeyê gerîlayên HPGî koyê Kato de yê. Ney sero bi desan qeza Elkêya Çolemêrgî ra kewtî rayîr û verê xo day Katoyî. Çend rojan ra pey cenazey ardî Şemzînanî.

Emâ cendermeyan des na cenazeyan ser û nêda şarî. Ney ser do şar bi hêzên dewletî ra pêrodayiş viraşt. Encamî de yew kes bombeya gazî ra birîndar bî. Şarê Elkê bi hawayê girseyî wayîrêy cenazeyê gedeyên xo kerd. Emâ qereqolî cenazey girotî. Ney sero zî şar bi leşker û polêsan de ca bi ca şer kerd û raştê êrişê polêsan amey.

Nameyê gerîlayên HPGî wina yo: Amedî ra leqem (kod), Mêrxas Dorşîn bi nameyê eslî Serhan Akyol, Tibêsiye Kurdîstana Rojawanî ra Rêwan Cîlo nameyê raştîn Rojîn Yusuf, Amûdî ra Medya Amûdê nameyê raştîn Sîdar Mahmut Alî, Colemêrgî ra leqem Serhat Hakkarî nameyê raştîn Hakan Tugut, Wanî ra Dîren Wan nameyê raştîn Necdet Dîncadam, Colemêrgî ra Rustem Fever nameyê raştîn Orhan Akdogan û Serhat Silopî nameyê raştîn Cihan Şen êy.

Şarê Elkê warêteya xo ard ca

Şarê Elkê bi şew û rojan cenazê gedeyên xo geyray û vînay û Koyê Kat ora ardî war. Bi ney hawayî zî rayeke bînzî eşkera kerd ke şarê kurd bi her hawayî bi hêz o û wayirtêya hêza xo keno. Elkêyîjî warêtey kerdî û cenazeyî berdî Elkê. No tewr hereket tarîxa kurdan de himakî çîno. Şarê Elkê bi ney hawayî nameyê xo tarîxa kurdan de danuştene.

Cendermeyan cenaze destê şarî ra girot. Girotî ra pey goreya ke ame vatiş berdîy Meletî. Şar ney sero nêrazîbîyayîşê xo ard ziwan.

Semedê azadiya Ocalanî kampanyaya îmezeyî û konferans

Serekê TUHADFEDî Zubeyda Teker ard ziwan ke semedê azadiya Serekê PKKî Abdullah Ocalanî internetî ser de kampanya îmezeyan dayê destpêkediş.

Hetê bîni ra zî do 7 citmengî de zî konferansa newtewî Stenbolî de bivirazê. Teker: "Konferansî de mîsyona Ocalanî ser de do bêro vindertîş. Ocalan senî bîyo serekê şarî? 13 seran xebatên şarê xo senî dom-

nayo? Têkoşînû fedekareya ey çîçiyî? Do bêre qisekerdiş."

Tecrîd resa 417 rojan

Tecrîda ke Serekê PKKî Abdullah Ocalanî ser de esto resa 417 rojan. Hintayê rojêy ke pawitoxî her hewte şîne pêvînayîşan emâ semedê keştî xirabeyo ya zî va musade nêkeno an zî keştî tamîrî de yo ra nêvedanê ke pêvînayîş bikerê.

Doza rojnamegeran hewna zaf aw anceno

Rojnamegerên kurd yên ke Dadgeha Ceza Giran ya 15'in a Stenbolî de 44 rojnamegerên kurd di bin banê 'KCK' de yenê daraznayîş. Roja sifteyine ra problem vejya. Roja

diyine de zî pawitoxan semedê ke destûra bi zîwanê makî pawitiş nêday ra dadgeh teriknay, rojnamegeran zî fekê xo batn kerd û paştîya xo dadgehî rê açarnay.

Roja sifteyine semedê ke ca teng bi, heyeta dadgehî vat salonî veng bikerê. Kes nêvejya teber û heyet mecbûr mend ke bi xo bivejyo teber.

Dadgeh bi mezgê

12 îlonî daraz keno

Pawitoxên rojnamegeran roja diyine de heyetî ra waşt ke bi kurdî xopawitiş bikerê. Emâ heyetî destûr nêda ke no pêk bêro ney ser, pawitoxîy dadgehî terk kerd û vejyay teber. Pey ra zî rojnamegeran fekê xo bi banda sîya girotî û paştîya day heyetî û bi çepikan rewşa nêwaştîşê xopawitişê bi kurdî protesto kerdîy.

Pawitoxan ard ziwan ke do nêverde ke dadgeh ze 12 îlonî daraznayîşan bikero û do nêbê figuran. Heyetî ra waştî ke wa biryara xo rayna çîman ra bidê ravêrayîş.

Dadgeha ke 10 îlonî de dest pê kerd û 12 îlonî de qedîya de dadgeh biryara talokî da. Dawa do 13 sermawêzî (kasimî) kerdîy.

'Lazimo ke meşîrê dibistanê dewletî'

Yewiyeya DTKî û TZP-Kurdî semedê ke perwerdeheya demserreye 2012-2013'î ardîy ziwan ke lazimo ke semedê asîmilasyona ke dewlet kurdan ser de ferz vînenê ra lazimo ke politikayê dewlet û hikûmetî, sîstem û dibistanên înan bêre redkerdiş.

Amedî de komeleyên ke zîwanî

ser de xebat kenêy hemey amey pêhet û daxûyaney day. Bi nameyê komeleyan Serekê Akedemîya Ehmedê Xanî ya Ziwanî Hayrettîn Altûn qise kerd: "Komarî ra naşt Tirkîya de asîmilasyon û politikayên qirkerdişî Anatolî ra bîyo mezêl."

Altûnî wina dewam kerd:

"Politikayên asîmilasyonî sîcê

merdimahêyî yo. Kutlur û ziwan nasnameya şarî yê. Eger ney yenê înkarkerdiş se o şar yeno înkarkerdiş. Şarê kurd lazimo daha zêd dijî asîmilasyon û înkarî xo bipawo û dijî kerdişên ey bivejo. Meseleya kurd meseleya Rojhilatê Mîyanin o. Ma bi nameyê KCD û TZPî veng danê ke wa muzakere û dîalog bêre kerdiş ke meseleya kurd hal bibo."

'Wa dibistan bêre redkerdiş'

Altûnî semedê sîstema 4+4+4 ard ziwan ke politika asîmilasyonî ya moder o û waşt ke şarê kurd ney sîstemî red bikero: "Semedê problema kurd hal bibo û çare bivîno ra, dijî politikayên asîmilasyonî lazimo ke dibistanê dewletî bêre redkerdiş."

Rotoxê çekan DYA yo

Rapora ke ameyo amedekerdiş de, DYA ra gore par dînya de hîrê çekan ra yew hetê DYA ra amey rotene. Xebera rojnameyê New York Timesî ra gore DYA bi hûmara 66,3 mîlyar Dollaran cayo yewin der ê, înan ra dime Rûsya 4,8 mîlyar Dollarî çekî rotî. Pîyaseyê çekanê dînya serra 2011 de 85,3 mîlyar Dollarî bî. Amerîka bi para 75% no sektor de hema-hema monopolîst o. Raportê de DYA serra 2010 de 21,4 mîlyar Dollarî çekî rotî. Semedê herbê newe yê Afrîkaya Vakurî û krîzê Îranî ra dewletê ke o dorme der ê, çekan herînenê. Ekonomîya çekan kî musnena ke Rojhelatê Mîyanên de jeopolîtika rolêde girs kay kena. Bitaybetî welatê sey Erebaştanê Seûdî, Umman û Mîreyîyê Ereban ke cengê bi Îranî ra tersenê, serra 2011 de zaf çekî herînay. Cografayê bîni yê dînya herînayîş peyser şî.

Şar teqînî senî nirneno?

Çend rajan verî cebilxaneya Tirkîyayî ra ya Afyonkarahîsarî de semedê ke hewna yeno niqaşkerdişan ra teqa. 25 leşkerîy cuyê xo vinî kerdîy.

Cebilxaneya Afyonkarahîsarî de goreya ke yeno vatiş zafêrên cuyê xo vinî kerdêy, leşkerên ecemî yê û çend rajên înan biyo ke ameyê leşkerî yê. No zî biyo semedê zaf persan û heta ney gamî eslê teqînayîşî nîyameyo vatene.

Goreya ke yeno vatiş zaf muhîmat yanê cebilxane teqîyayo. Çiqas raşt o, nîno zanayîş. Tirkîyayî de hewna zî no mesele yeno qîşkerdiş û şar semedê ney teqînî zaf meraq keno.

Şarî mîyan de semedê teqînî wina yenê ziwan; Goreya şarî semedê sifte-yine HPGî zaf leşkerên tirk herêma kurdan de kiştî û hikûmet neşkeno ke ney şarî ra ze HPG şerî de kiştî bido û hikûmet mecbûr mendo ke rayîreke wina bişopno û gedeyên bê gune teqînî de kiştê. Pey ra zî cenazeyên ke ameyê kiştîş ra tikeya bido malbatan. (Îhtîmala wina ya şarî mîyan de tikey qels eyseno ema belî nêbeno).

Ya diyine de şar ano ziwan ke, kumitan û walî cebilxane roto û tayn verdâyê ra pey teqîn vetê û pey ra zî

Şarê kurd teqîna cebilxaneyî xo mîyan de nixeno û ardî ziwan ke beno ke şerî bilimno, beno ke, cebilxane amebo rotiş û ya peynî zî vano beno ke leşkerên ecemîyî muhîmeya karî nêzano û qewimya bo. Lazimo ke cigeyrayîş biyerokerdiş

semedê ke ney pîroz bikerê ra, walî pey teqînî ra xelat dayo komitanî. (No îhtîmal gorey yê bînî daha bi hêz o. Çimkî zorê Erdoganî zî şîbi.)

Ya hîrê zî leşkerên ecemî bîy û

muhîmeya karê ke kerdê nêzanay ra îhmal vejya û teqî pêk ameyo.

Şarî mîyan de no hawa şiroveyî yenê kerdîş. Kamcin raşt o manganê verê ma de îhtîmal esto bivejyo meydan. AMED

Şaredariya Gird ya Amedî parkan derman kerd

Şaredariya Gird ya Amedî parkên ke aîdê ey o derman kerd ke kezikî û kermêşî zirar medê merdiman.

Şaredarî goreya ke yeno vatiş bihawayê rûtin ney karî keno. Heme çim û dar û bergan derman keno. Semedê dermankerdîşî zî goreya ke vatîy, kezikên ke çimî de dar û beran de estê bikişê ra yo. Hetê bînî ra zî kermêşên ke benê semedê tayî zî kişênê. Bi ney hawayî zî kesên ke yenê parkan de betlana xo genê û boya xo genê bi rehetey şikyenê bigeyrê.

Qijnikan zî kişeno

Goreya gurekaran dermanê ke erzenê îhtîmala qijnik estê ra zî yeno eştîş. Biney hawayî zî îhtîmala estbîyayîşê qewimiyayîşê girotişê qijnikan zî holîra wedarenê. No tewr dermankerdîşî bi hawayê peryodîk heme park û rufujên orteyê rayîran derman kenê ke şarî nêweşîyan ra bipawê. AMED

Semedê antîbîyotîkî bivirazê...

Goreya ke zanistan ardo ziwan dinya ewroyin de problemê herî gird nêweşîyên bi nêmin êy. No semedî ra zî antîbîyotîkên estêy şert û mîcên alboratûwarî de virazyenê ra weş darman nêkenê. Zanistîy semedê ke darman daha erzen û daha bi bandor bibo kewtî binê erdî şikeftan qontrol kenêy.

Goreya zanistên şikeftan de dermanê antîbîyotîkî esto. Ney semedî ra zî lazimo ke bikûrê zereyê şikeftî û bakteriyên ke bi mîlyon serrano esto ke veyşan û xela vînayê û xo pawitê heta ney gamî ûcar bigê û bikerê dermanê antîbîyotîkî.

No hawa vînayîş goreya zanistî îcada 20 serrên peynî ya herî gird yeno vînayîş.

Goreya ke yeno vatiş 60 serrên peynî antîbîyotîkên ke ameyê viraştiş zafêrey axî ra virazayay.

DYA ra Zanîngeha Akron ra Prof. Hazel Barton ardo ziwan ke semedê ney dermanî şikeftan ra bigê lazimo ke şewên xo zî ûca de ravêrê û antîbîyotîka herî bi qalîte bivirazê. Semedê ney zî lazimo ke bikûrê şikeftên herî xorîke encameke daha weş bigê. AMED

Rayîra TOKÎ virazîyeno

NAVENDA XEBERAN - AMED

Serrên peynî de herêma kurdan de bonên TOKÎ probleman ra aver çiyê nêda şarî. Zafêreya şarî semedê ke mecbûr bi ra şîy kewtî bonên ke bi problem û keyê ke hewna mesref lazimo. Hetê bînî ra rayîra xirabe, awa çî-nêbi zî şarî perîşan kerdbi.

TOKÎya Uçkûyulara qeza Yenîşehîra Amedî 4 serrên ke ravêray de taxi-jên TOKÎ zaf ont. Semedê ontîşê ey zî TOKÎ karê xo nêweş kerdbi û şaredarîyên Amedî zî dewr nêgirotê. Şar mîyanê wîrdin kiştan de mendbi.

Qilanîsazyon newera ame ontîş

Şaredariya Amedî pey qontrola borîyên qilanîsazyonî vîna ke nezdî 3 hezar cayan de borî ya şikyayo, ya ameyo jûbînî ya zî xetimiyayo û teslîm

nêgirot. Ney sero TOKÎ nezdî serreke kewt bonên ke şar tede ronîştê kena û rayna himakî hemeyê borîyan newe ra ont. Şaredarî pey qontrolî teslîm girot.

Hetê ney awa şimitîşî de zî problem bîy ema semedê ke şar zaf nerehet nêbo ra şaredarî dewr girot.

Rayîr dewr nêgirotê

Rayîra TOKÎyî ya ke Amed-Erxenî ra visyeno û 2 km yo û hetê ney zî kuçeyên TOKÎ zî mîyan de taxmînî heme nezdî 10 km aswalta bi, şaredarî teslîm nêgirotê. Çimkî aswalta ke amebi rijnayîş bêqalîte bi û zimistanan şar perîşan bîyê. Wesayitên ke tîyara ravêray zafêr xirabe bîyê.

Şaredarî pey vînayîşên dem dergan ra pey rayîra TOKÎ zî girot. Na gam zî aswalta ke TOKÎyî rijnabî wedareno ke ya newe biyaro birijno. Hinî eyseno ke do heta mengê rayîra TOKÎ ya ke Şaredariya Gird ya Amedî û Yenîşehîrî pîya xebat kenêy do, bivirazyo û şar do perîşaney ra bixelisyo.

Dar û bergê rufûza orteyî mendo

TOKÎ dar û bergê rufûza rayîrî de rayê dar rona ema çim nêkerd. Darên ronay aw nêda û zafêrey wişk bîy. Şarî ra tikeyan bi dûlikan aw ont û tikey daran xelas kerd ema zafêrey wişk bîy. Na gam şar paweno ke şaredarîy rufûjî teslîm bigê û demeke kilmî de dest bi xebatan bikero.

Darên TCKyî çî ra wişk benêy?

TCK yanê kurûma ke ewnîyeno rayîrên Tirkîyayî daran roneno ema nêewnîyeno. Darên ke xaçerayîra Diclekenta Amedî de amey ronayîşî, ema, ze darên ke rufûza orteyê rayîra Amed-Rihayî wişk bîy. Darên xaçerayî goreya esnafên dormeyî heta ney gamî dema ke ronayê aw ra pey tenê rayê aw dayê û ey ra pey roj bi roj darîy wişk bîy.

TCK karê xo weş nêkeno

TCK darên ke ney serî de ronayê ra zafêreya înan wişk bîy. Ma bizanê ke ey darî bi pereyên şarî ameyê girotiş. Zafêreya daran semedê ke nîyameyê awdayene ra wişk bîy. Tikey zî darê ke zimistanî serdî ra pûç bîyî ronaybî ra wişk bîbîy.

Eyseno ke TCK karê xo weş nêkeno. Lazimo ke rayîrberen sazi û dezgeyên sivil ney ser de bivinderê. Çimkî rayîr û darî bi pereyên şarî virazyenê û mafê înan esto ke kontrola înan bikero. AMED

Apê Mûsa dilê kurdan o

MAMOSTE SILÊMAN

Çend rojan ra pey, 20 Êlule de, sergêra 20'ine ya şehîdkerdişê roşnîvîr, rojnameger û nuştoxê kurdan Apê Mûsayî yo. Apê Mûsa, tarixê mileta kurdan de wayîrê cayêdo zaf qîymetin û taybetî yo. Ey şahideya zilmê serranê 1920-1930 kerdo. her firsend de, bi vatişan û qelesa xo, rewşa nê demê, day zanayene. Vera dewleta tirkan a ke waştinî nâsname, tarîx, ziwan, kultur, edebîyatê kurdan orte ra wedaro, hetan ey ra ameya, bi qelem û vindertişê xo rayîrê mucadeleyê roşnkerdo. Nasname, tarîx, ziwan, kultur, edebîyatê kurdan ser o zanayîş, malumat û belgeyî arêday, kom kerdîy, nuştî û nesla newa rê dîyar kerdî.

Apê Mûsayî (Mûsa Anterî), qapaxê kitabê xo "Vîrameyê Mi (Hatiralarim)" de ina nuştî: Ez nê 55 serrî yo ke, bi sondarê şehîdê kerdanê Tirkîya ya. Ez tena şahîd a? Ney... Ez hem versûc (bersûc) a, hem mehkûm a, hem zî gerkerdox a.

Apê Mûsa, vervateyê kitabê xo yê "Vîrameyê mi" de, derheqê bîyayîşî xo de, ina vano: "Recaîzade Ercument Ekrem Talu, derheqê cayê bîyayîşî û ocaxê pîyê xo de, ina dano naskerdene: 'Mîntiqaya Marmarayî, mîntiqaya Tirkîya ya tewr hemdem a. Stenbol, mîyanê şaristananê Marmara de tewr şaristano rind o. Boğaziçi, semtanê Stenbolî mîyan de, tewr semto nazik o. Sariyer, mîyanê qezanê Stenbolî de, tewr qezawo şîrîn o. Yenî Mahalle zî mîyanê mehlanê Sariyerî de, tewr mehlaya hewl a û Koşka Recaîzadayan, Yenî Mahalle de tewr koşka bêqûsur a... Ez no tewir yew ca de ameya cîhane.' Tabî, O, lajî Recaîzade Ekremî bi.

Nika zî ma mi biewnî: Kurdîstanî, Tirkîya de tewr cawo tepamende wo. Mêrdîne, Kurdîstanî de tewr şaristano tepamende wo. Nisêbîn, qezayê Mêrdîne yo tewr derdin o. Stilîle (Akarsu), nahîye yê nisêbînê yo tewr xizan o. Zîvinge, dewa Stilîle ya tewr dewa tepamenda ya û ez na dewe de ameya cîhane. Goreyê kutukê nufûsê na dewe, ez terha dîyîn de ameya dinya."

Dibistan, Tewîştîşê Binê Çiman...

Pîyê Apê Mûsayî nêweş bi û cile de kewte bî. Maya ey Fasla Xanime, Muxtarê dewe bî, semedo ke, tirkî bonderbo û tercûmaney biko, raykerd dibistanî. Mûsa, bi ser kewtiş dibistanê qedînenê. Bê rizaya maya xo, dekeweno îmtîhanê û Mêrdîne de dibistanê mîyanênê yê rakewtîyeyî (yatîliyê) qezenc kenê. Qedînayîşê dibistanê mîyanênê dima, dekeweno îmtîhan û Edene de Lîseyaya Rakewtîyeyî waneno.

Mûsa, wexto ke Edene de waneno, yew wendekar, xeberê (kufur) Maya Seyîd Rizayî kenê. O zî eynî xeberê Zubejde Xanime kenê.

Gerreyê ey beno û raya ewilê girêno

Apê Mûsa her tim dejyayîşê şarê xo dilê xo de hîs kerdo û semedê ke jana kurdan kemî bikero ra xebatên xo her tim bi zerrî û can kerdo. Ey semedî ra zî zerrîya kurdan de Apê Mûsa bi zerrî û can yeno pawitiş û yeno heta heta do bêro pawitiş

binê çiman. Na sira de Mûstafa Kemal yeno Edene, no hedîseyî peyhesîno û ey dano verradayîş.

Dewayê DDKO û T-KDP

Enqere de, Mehkemeya Cezaya Girane ya 2'yine de, bi cezayê îdamê mehkeme beno. O û imbazê ey, 15 rojî dima, texliye benî. Sazbîyayîşê DDKOyî de ca girewto.

Dima tewşîno û raybeno Amed. Anter, dewanê DDKO û Partîya Demokrat a Kurdîstanê ya Tirkîya (Turkiye Kurdîstanî Demokrat Partîsî) ra, 32 aşmî hepis de mendo, dima na dewa ra berat beno. Hepis ra vejîyayîşê dima şono Akarsû.

Sereyê serranê 90'yan de, sazbiyayîşê Merkezê Kulturê Mezopotamya (Mezopotamya Kultur Merkezî) û Enstîtuyî Kurdî (Kurt Enstîtusuyî) de ca girewto.

Apê Mûsayî, semedo ke seba birayeyê şaran nuştîyî nuştî, semedo ke vera zilm û tedaya sîstemî, mucadele kerdo, emrê ey; mehkemeyan de, pêrodayîşê reyde û hepisxaneyan de vêrto.

Apê Mûsa, 20 Êylule 1992 de, seba Festîvalê Kultur û Hunerê (Kultur û Sanat Festîvalî) yeno Amed û 72 serrîya xo de, Mehlaya Seyran-tepeyî de, hetê qontrayan ra ame şehîd kerdene. Îtîrafker Abdulkadir Aygan, kitabê xo de vano ke; ez JÎTEM rê xebitîyaynî, mi kiştîşê Mûsa Anterî de ca girewto.

Serekê Heyetê Tefîştîşê yê Serekwezîriye Kûtlû Savaş, derheqê Hedîseyê Sûsûrlûkî de, yew rapor hedre

keno. Goreyê nê Raporî, Mûsa Anter hetê Dewlete ra amewo kiştîş. Semedo ke, no îtiraf sîrrê Dewlet o, eşkera nê-bîyo.

Apê Mûsa, wexto ke hima qetl nê-bibi, Ozgur Gundem de nuştî. Ozgur Gudem, Azadiya Welat, Rojnameyê Alternatîfî; Xelatê Rojnamegerî dayî Apê Mûsayî. Dayîşê nê Xelatan, nika ra pey zî se edet ko dewam biko.

Kayker û îdarekerdox Aydın Orakî, derheqê cuyê Apê Mûsayî de, tîyatroyo ke nameyê ey "Araf- Mîyanê Di Welatan de (Araf-Îkî ulke arasında)" yo, hedre kerdo û dayo kaykerdiş.

Rayna derheqê cuyê Apê Mûsayî de, Grup Kızılırmakî albumê "Şeyoxan Dima (Gidenlerin Ardından)" viraştî. Apê Mûsa, Marş de sankî merdişê xo zano. Vernîya nê Marşî de, nê çekuyî fekdê ey ra vejînî: "Û cellad yew şewe de hewn ra warişt, vat ke; ya Homayê mi no çi tewir yew çîbenok (bîlmece) o, nê merdîmî çende mirenî, ende zaf benî, la ez verra şona qedîna."

Not: Mi no nuştîyê xo de, BÎA Net de, tirkîyê nuştîyê Bawer Çakîrê ra îstîfade kerdo.

"Terorîst" nê "Tûrîst"

12 Êylule 1980 de, leşkerê fiyrenê keyê ey ser û ey dehdît kenî. 1984 de Akarsû de di tûrîstan reyde wer weno û sohbetê înan de qala "tûristî" vîrena û semedo ke qomatanê qereqolê na qale, xelet "terorîst" fam kerda, 13 rojî hepisxane de maneno. Apê Mûsayî, tewbe kerdbi ke, rayna nuşte nê-nuso, la 1987 de rayna dest bi nuştîşê kerd. "Vaqfa-î Nameyî" de nuştîyî nuştî. 1988' de sazkerdê Partîya Keda Şarê (Halkın Emek Partîsî) de ca girewt.

1989 de Partîya Sosyalîste (Sosyalist Partîsî), Amed (Diyarbakır) de panelo ke nameyê ey "Degîşen Avrûpa Karşısında Kurtler" o organize kerd. No panel de qalkerdiş ra, ey rê dewa abîy, 11 Nîsane 1990 de rayna dekenî hepisxane.

"Fikrê polîtîkî sey kulav î..."

Apê Mûsa, wendişê lîseyê dima, şono Stenbol û Fakulteyê Edebîyatî de qeyd beno û yew sere, ewta de waneno. Dima bi waştîşê imbazanê xo, dest bi wendişê Fakulteyê Huqûqî kenê. No fakulte de, hîrê serrî pêser o, Fakulte de bi dersê xo, bi yewin. Serra çarine, bi zaneyeyî heqê ey werd, yewiney ra kewt û no Fakulte ca vîyarda.

No dem de, beştarê hereketê siyasî beno. Bi israre mucadeleyê xo yê siyasî, kitabê xo de ina ardo ziwan;

"Hobbes vano k; 'Fikrê Polîtîkî sey kilav î, kulav (keçe) çende kuwîyêno, ende şidîno û qîymetin beno. Çende heqeret û îşkence mi beno, ez ende gireydayeyê fikranê xo bîya."

Epeyê bananê (yûrdanê) wendekaran saz kenê. (Dicle Talebe Yûrdû, Fırat Talebe Yûrdû, Toros Kız Yûrdû...)

Amancê ey pere qezenkerdiş nêbi. Nê banan (yûrdan) de, gedeyê xizanê mendnî. Prof. Mûzaffer Akkılıç, Tûrhan Selçuk û İlhan Selçuk, nê banan de star bîyî.

Anterî, Mûstafa Remzî Bucak, Yûsûf Azizoglu, Zîya Şerefhanoglu û Faik Bûcakî reyde" Komela Xelîsiyayîşê Kurdan (Kurdlerî Kûrtarma Cemiyetî) saz kerda.

Apê Mûsa, 1944 de keynaya Abdurrahman Zapsûyî Ayşe Hale reyde zewjîno. 1945 de lajê ey Anter, 1948 de keynaya ey Rahşan û 1950 de lajê ey yo şenik Dicle yenî dinya.

Rojnameyanê Şark Postası ve Dicle Kaynagî de, nuşte nuseno. Anter, 1956' da Gelibolu de, se zabîto yedek, leşkerî kenê. 1958' de hem birayê imbaza ey û birayê ey yo şenikê wefat kerd. Dima ame Amed.

Amed (Diyarbakır) de, Yusuf Azizoglu'ya Canîp Yildirimî reyde, İlerî Yûrt gazetesi vet. Çend serrî dima, semedo ke şîro ke nameyê ey "Qîmîl" o nuştî, 1959 de, yeno tewîştîşî ey benî Stenbol. Bi ey, 50 tenî merdimî tewîştîyayî. İnan ra, Emîn Batû hucre de wefat kenê. Semedo ke, 49 tenî vejînî mehkema, nameyê na dewa, bi "Dewaya 49'yan (49'lar dawasi). Anter û imbazê ey, îdamî ra mehkema benî. Apê Mûsa, wexto ke şono hucreyê Emîn Batûyî, dês de no cumleyê veyneno; "Bi esaretê bexçeyê gulân de mendîş ra, bexçeyê azadî de, teli bîyayîşê tercih kena."

EVDILA QASAN

Gama kê pirtûkî gênê xo destan, çiyeko bala kê tewr anceno bergê pirtûk o. Sûretêke cenî bi saya xizan ameyo viraştîş, dormarê aye de tap û tumîy asenê, tewr peynî de zî baxçeyeki bi vilikan reyde ameyo xemilnayîş. Kê cade verqilênê ke no verca, cayêki xozayî yo. Dima ra gama kê wandîşê xo domnenê, kê eqliyenê ke berg û mîyanok (navero) sey yewbîn o.

Vaceriya (vegotin) pirtûkî bi şayesekerdişê (tasvîr) ca û verçayan reyde dest bide beno. Raya ewila ke ez wandîşê pirtûkêke kurdî de çiyêki ensarên rast yena. Xozo no hewa hameyo şayesekerdiş, gama kê wanenê, kê vanê qey, kê miyan a deştî de yan zî serê tumî de vateyoxî reyde gêrenê, kê heman bîyeran (bûyer) miyanî de ciwîyeyenê.

Ca û wareyê romanî, Gimgime û bi dormarê dewanê Gimgime reyde hameyo ristiş. Her ca û ware bi daranê xo, bi teyr û tilûranê xo, bi tap û tumanê xo reyde hameyo şayese kerdiş.

Sey wandoxêki gama min roman heta rupelê peynîyên wand, qedêna ez zaf çîyan bonder biya, ez zaf çîyan hesiyaya, çiyêki heta enka haya min bide çinbî, haya min înan ra virazyay. Ez rehet şîna vaca ke semeda wandoxê neweyên roman, pirtûkeke erjîyaye ya.

Bare û mijarên ena pirtûke, di sere de meseleya kurdî ya. Xoverdayîş û tekoşîna şarê kurd senî hawa şikl û dirûv giroto, nizdîbeyîşê pergale derheqa ena mesela de senî hawa yo, sosyolojîya şarê dormarî û dek û dolavên dewlete yew bi yew sey dîmenan hameyo şayesekerdiş. Ra-ray bi babetê kesane reyde haya kê persgirayanê şehs û kesa zî bena.

Meseleya cabiyeyîşê peşmergeyan reyde zî nişttoxî waştto haya ma persgiraya kurd a neteweyî bîhesno. Ginana nakokîya ke bêtar eşîranê kurdan de sey rêşa sîyaye dom kena ameya destnîşankerdiş.

Dem û wextê romanî darbeya leşkerî dim dest bide beno, dades serran miyanî de biyeriy qewmîyenê û roman miyanî de tevn û şikl genê.

Ziwanê pirtûke, bi fekê mintiqaya Gimgime reyde hameyo nuştîş. Kesêke vajo ez wazena heme virdigileyên (hurgilî) romanî fehîm bika, lazim o ke zah hewl û zor bido xo, bi sebr reyde biwano.

Çimkî ra-ray şayesekerdişê derg û dilayên kê eciz keno, labelê wexte ke kê binê nê şayesekerdişê de xiznaya biyeran

Balê wendişê romana 'Soro'

Semeda ke zaravaya kirmanckî sey kurmanckî û soranî di edebîyatî de zaf nêameya xebetnayîş, gama ke kê panc sey û vîst û panc rûpelanê ena pirtûke verî çiman xo de veynenê

hesiyenê, aye wextê kê kêfweş benê. Gama kê hewl da xo û kê çekû û ristay pêro vatedar kerdiy şinasnay, aye wextê kê şîrîniya ziwanê kirmanckî hesiyenê. Tehr û eklo ciyayên di miyan hêşe kê de vila beno. Kê werek xo anê, kê vanê, werekna min heme fekiy (devok) na zarawa bizanaynî, min a deveve (herem, mintîqa) bîşinasnaynî!

Wextêki kê dest bi wandîşê pirtûke kerd, çend rûpelan ra dim kê raştî lehengê romanî Soro yenê. Soro verî sey kesêki bizirganeya heywanan keno yo, yeno şinasnayîş dima ra wextêke bare (mijar) geş û vila beno, çend beşanî ra dima kê veynenê ke semeda xoverdayîş û tekoşîna şarê xo, bi enewa xo limnayo, eslê xo de Soro gerîla yo. Semeda ke têkildariya şare û tekoşêran bivirazo hameyo peywîrkerdiş. Eyta çiyêke bala kê anceno ke, nişttox waştto hema asan wa wandoxîy bare nêhesîy, wa heta rûpela peyênê bare merak bikê.

Ra-ray hema rûpelanê ve-

rênan de, gama kê diyaloxan wananê di miyan hêşe kê de persêke çiq bena vana ke Soro kesêki rêzeyîn nîyo, ginana kê dekewnê miyanê bandora biyeran de a perse xo vîr kenê. Gama barey geş û vila benê, kê heq danê çiqkerdişê perse.

Ristiş û honanayîşê romanê Soro her çend hîmêke sereke bo zî, gama kê bala xo danê heme vîst û şeş beşanê pirtûke zaf meseley rûpelanê pirtûke de hameyî nexşkerdiş. Xora roman bi xo têver de meseley rîştîş o.

Roman miyanî de ganî zaf meseley bi layêki reyde yewbînan ra tegl bibê. Ney meseley her yew bi xoserîya xo bi kesanê xo temsîl kenê, erdvîniya roman de sey vilik û gulan reng danê û wazenê peymanî bidê ma.

Çend kê ver bi miyanê romanî ra şîne kes û kesayetiy weşî benê. Nasnayîşê nê kesan, bi nasnayîşê bareyan ra hameyo girêdayîş. Her yew sûret e eş û dejî şare xo ra nûnertî kenê, wazenê ma ciwîyayîşê înan û dinyaya înan bihesê. (finak, Mesudî Kesik, Mistê Çulagî, Neslî-xan, Harûn, Sultan, Ap Evedilrehman... ûêb).

Ginana roman de biyeriy di bêtar demo tedeye û demo viyarte de qewimênê. Qehremanê Romanî bi biyeyîşê şexsî reyde ameyê girêdayîş. Heme zî bi ciwîyayîş xo yo verên reyde têman romanî biyê.

Bi vatişêki bînî ra zî, kê şîne vacê ke, meselaya her kesayetî est a, her kes bi rengê xo yo kesane reyde ena tabloya romanî nexş beno. (Mesela Paşa şîyo, Stenbol û İzmir de mendo, zext û tehdâ dîyo dima ra xo hesiyayo, nasnameyê xo eqil-yayo, agêrayo welatê xo.)

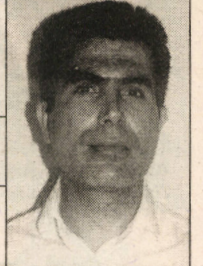
Semeda ke zaravaya kirmanckî sey kurmanckî û soranî di edebîyatî de zaf nêameya xebetnayîş, gama ke kê panc sey û vîst û panc rûpelanê ena pirtûke verî çiman xo de veynenê, kê zaf kêfweş benê, hêvî û omidê kê vêşêr benê. Min gore eno pirtûk, semedê wêjeya kurdî pirtûkêko erjîyaye yo, lazim o ke her kurd no pirtûke biwano.

Pirtûk 2010 de, di Weşanxaneyê Vateyî de çap biya.

Têgeyrayîş

Zerweş Esnaw

Zerwesnesnaw@gmail.com

Qedexekerdişê heqan însanî nêyo

Tirkîyaye de no hewte dibistanî abenî û rayna gedeyê kurdî, ziwanê xo reyde nê sewbîna yew ziwan, ziwanê xerîbî reyde ko perwerdeyî bivînî.

Erdvînayeyê kurdan de şar gedanê xo, wazeno ke ziwanê xo reyde bimûsî û biwanî û binûsî la bivîne çî nêkokîyo ke ziwanê xerîbî bander benî û hêşe înan, mezgê înan, zerrîyê înan heme warê de tîmîyanekerde beno.

Wexto ke gede şono keye çî bander biyo, mamoste çî vato qet hêşe û akilê gedeyî de nêmaneno, nêşîno xo weş îfade bikero, keyeyî de sewbîna ziwan, mektebî de sewbîna ziwan gede keyeyî de semedo ke ziwanê maya xo bander biyo, xo maya xo ra weş îfade keno/a, la wexto ke şono mektebî heme çiyê xo ganî keyeyî de verra do, çimkî gere mektebî de sewbîna ziwan reyde xo îfade bikero, no semedî ra gede xo çend parçe bikero, hem ziwan ziwanê ey nêyo hem zî ziwanê xerîbî ganî baş bikar biyaro. No çî gosirmeto ke ameyo gedeyê kurdan ser. Ê, no ziwanê xerîbî ra şermîyenê xo îfade bikerî, çimkî no ziwan ziwanê înan nêyo û senî xo weş îfade bikerî. Yew ray mekteban de gedeyê kurdan çend serrî no ziwanê ser ro xejîlyenî ke baş bander bibî, pirtûkan wanenî, fam nêkenî, wendiş bander benî nêzanê tirkî qalî bikerî, nuşte nuştîş bander benî nêzanî çî nuştî, semedo ke tirkî nêzanî tim xo tepa tewîşenî, sek sîc kerdî.

Kê welatê xo biciwîyê û kê ziwanê xo de perwerde nêvînî û mîleto xerîb biyero û vajo: 'Şima zimanê min reyde perwerdeyî vînenî, ziwanê şima hetê perwerdeyî ra qedexe yo, e şima keyeyê xo de ziwanê xo de şîni qîsse bikerî la mekteban de zimanê ma şuxulnenî.'

Gedeyê ziwanê xo de perwerdeyî nêvînî o wext heme kes dînyaye de çend duweli estî pêro zî, ziwanê xo ra fek verra dî, mesela ziwanê îngîlîzî bander bibî, eke ziwanê dayîke reyde perwerdeyî heram o, o wext heme welatî sewbîna ziwan bander bibî û a zî mesela îngîlîzî biba.

Eke çiyayî ra tehemulê ma çin o, o wext ma heme rengan biwedarnî, wa tena mesela renga sîr bimana. Eke çiyayî ra tehemulê ma çin o, o wext çî vilî estî ma perînî biwedarnî mesela tena vila gule bimana. Eke tehemulê ma însanan ra çin o, o wext ma însanan qir bikerî mesela tena mîletê îngîlîzî bimanî. Eke rayna ma pênêkenî o wext ma erd û asmîn tîbin û tîser biyerî hewce bikero ma qiyamet biqerîfînî.

Eke ma yewpare yew dînya nêwazenî o wext çiyayîyan ra ma rêzdar bibî û heqê kurdan wext nêvîyarnî, hema cade bidî. Destbidekerdişê zî perwerdeyê ziwanê dayîke bibo.

Newala Mûnzûrî 1971'î de biya parka neteweyî yanê millî. Çira biya parka neteweyî? Na newale de awî; çimeyê awan, çirî û golî est ê. Çimeyê Mûnzûrî, Çimeyê Halborî, Germawa (Kaplicaya) Anafatma, Gola Xizirî, Gola Kepir û zaf dar û bergên weş ê

ke tenê ney herêmi de estê estê. Tewir tewir teyrûtur ciwîyenê. Tewir tewir nebatî, vilikî, vaşî benê. Na parqe mîyanê Dêrsimî ra 8 km yî dûrî ra dest pê kena. Ververê newale ra heta peynîya koyanê Mûnzûrî devam kena.

Pulur rengîn bi, ewro xemgîn o

Pulure verî zaf rengîn û qelebalix bi. Dewî amey xirabekerdîş şar warê xo te-rikna şî. Zimistan xidar o. Dar û bergin û bi awin o. Kesîy bi-sewalan weye benê

SEWLA AŞME

Pulur şarçeyê (qeza) Dêrsimî yo, vakurê Dêrsimî de yo. Herayîya erdanê xo 74 km2 yo. Hetê hîrayîye ra, heme qezayên Dêrsimî ra girdêr o.

Dormeyê xo ko yê, mîyanê koyan de mendo. Mîyanê Dêrsimî ra 65 km dûrî yo. Rojhilatê Pulurî de Pilemuriye û Dêrsim, rojavanî de Erzîngan û Çemişgezek, vakurî de Erzîngan, başûrî de Xozat ca girewto.

Deryaye ra berzîya xo hezar û 300 m yo. Koyê xo berz ê. Vakurî de berzîya înan 3 hezr û 300 m yo. Cayo tewr berz girê zîyaretî yo.

Koyê Mûnzûrî hetê awa Mûnzûrî û awa Mercanî ra biyê lete. Koyê Mûnzûrî zimistanan bi vewre sipe yê, wisarî benê zergûn, tewir bi tewir vilikî benê ya. Tay cayande yew hete vewre est a, yew hete kî zergûnî est a. Vewre û zergûnî kewenê têmîyan. Asayîşê xozayî (tebîet) zaf weş o.

Semedê dewî veşnay nufûs tayn biyo

Nufûsê Pulurî, bi goreyê humaritişê serra 2000'î; mîyanê Pulurî de 5 hezar û 909 kesîy, dewan de 2 hezar û 613 kesîy, peropîya 8 hezar û 522 kesîy êy. 1990'î ra tepîya dewijan bi zorê dewlete ra dewa xo ca verdayî. Dewî veşîyay, rijîyay, biyê xirabe, bêwayîr mendê. No semedî ra nufûsê Pulurî biyo kemî

1936 de kerdî Tuncelî

1071'î de Herbê Milazgirî ra tepîya kewto binê destê tirkan. 1230'î de Dewleta Anadolu Selçuklîyî, 1514'î de Herbê Çaldiranî ra tepîya kewto binê destê Dewleta Osmanîyan. 1879'î de Têgêrayîşê Tanzimatî ra dima Dêrsim biyo şaristan, Pulur kî Dêrsimî ra girêdiyayo. 1886'î de Xarpêtî ra girêdiyayo.

1908'î de teşkilatê qezayî, Zeranîke de (Yeşilyazi) ameyo viraştene. 1936'î de nameyê Dêrsimî bedilnayê û kerdêy Tuncelî. Pulur kî biyo qezaya Tuncelîyî.

Bawerîyo xurt o

Şarê Pulurî Kurdê elewîyî û armenîyê xiristîyanî yê. Tîya de bawerîya alewîyan tay hetan ra binê bandora zerduştîye de menda. Tay koyî, awî, çimeyî, golî bimbarek saye benê. Nê cayanê bimbarekan

ra tayî nê yê; Koyê Mûnzûrî, Koyê Sultan Babayî, Çimeyê Mûnzûrî, Çimeyê Halborî, Anafatma, Gola Xizirî...

Debare sewalweykerdîş û cîtkarî

Debara şarçeyî (qeza) heywan weyekerdîş û cityerî ya. Zafane mal û dewar yeno weyîkerdîş. Serranê verênan de şarê Pulurî wisar û amnanan şîyêne wareyî. Nika zaf cayande ware şîyayîş qedexê yo. Mal û dewarî ra ber mêsî weyî benê. Pulur mesî weyîkerdene rê musaît o. La no kar zaf aver nêşîyo.

Çemê Mûnzûrî de maseyê pûlê sûrinî ciwîyenê. Nê masey namdar ê. Debara bine kî cityerî ya. Citêrî Lewajê sipî, gozî, sayî, kartolî, genim (xele), korek... ramenê. Nînan ra ber cayê berzan de şîrê koyî xover benê. Şîrê koyî sey piyazî yew dendiko. Tamê xo şironê bînan ra hîna weş o. Şarçeyî de Lewajê sipî, şîrê koyî, gozî namdar ê.

Çimeyê Mûnzûrî weş herikyeno

Çimeyê Çemê Mûnzûrî binê koyê Mûnzûrî de mîyanê kemeran de yê. Çewres çimeyî. Devacer pêl danê, herekîyênê û resenê yewbînan... Awa Mûnzûrî peyda bena. Awa Mûnzûrî mîyanê Pulurî

ra dime ra kî mîyanê Dêrsimî ra vêrena û resena Kebanî.

Asayîşê çimeyê Mûnzûrî zaf rindek o. Her serre şar yeno çimeyê Mûnzûrî zîyaret kenê. Çimanê şarê Dêrsimî de nê çimeyî û koyê Mûnzûrî bimbarek ê. Şarê Dêrsimî tîya de qurbananê xo kenê, mîyaz vila kenê û çila veşnenê. Nê çimeyan ser o tay efsaneyî kî yenê vatîş.

Bi hezaran teyr û nebat estê

Na parqe de 1 hezar û 518 cins nebatî benê. Nînan ra 43 nebatî tena na newale de, 227 nebatî kî Tirkiya de cayanê bînan de benê. Zengilok, Gilyaza Erzînganî, adîrvile, vaşê koyê Mûnzûrî tena tîyade benê. Çimeyê Mûnzûrî ra yew û nîm km çêr, her hetê awa Mûnzûrî de darê hûşî est ê. Nê darî kî tayê cayan de benê.

Daristan de Sewbîna; darê mazêrî, darê azgelayî, gozî, sayî, viyalî, merxî ûsn. Est ê.

Wesar ke ame koyan de tewir tewir vilikî, vaşî vecînê. Tayê vaşî yenê werdenê. Kenger, ribes, poxuk, savile, şamboye, sung ûsn. Sungê tîyayî girsê, sipeyê. Binê kokê kinkor de benê. Tamê xo weşo. Merdim ke dûri ra nîyado nê sungan fark kenê. Nê sung girsê, bereqînê.

Hereme de heywanan ra bizê koyî, xezal, zerenc, verg, lûy, hes, simore, mar, milawun (marula), xoz, çîrrê, tu (kund), boran, helî, qertal, sîsark, awres, werdek, tazî, pepuk, şewşewik, baz, darnequr, dîksilêman, kêsa, kuze, qilancik, qiza... usn. ciwîyenê.

Maseyê pûlsûrî Mûnzûrî de ciwîyenê

Awgermayeya Anafatma, çimeyê Halborî, Newala Mercanî na parqa netewîye de ca cênê. Gerawa (Kaplicaya) Anafatmaye mîyanê Dêrsimî ra 7 km dûrî ya. Awe yew çime ra vecîna. Debîyê (herekiyayîşê xo) 3 lt/sn, germîya xo 25 C0, PH'ê xo 6.5 o. Şarê Dêrsimî her serre seba na germawe (kaplica) yenê tîya.

Çimeyê Halborî mîyanê Dêrsimî ra 20 km durî yê. Ververê awa Mûnzûrî de; zerrê Newala xorî de mîyanê kemeran ra vecînê. Awa xo zaf serdin a. Şarê Dêrsimî her serre nê çimeyan zîyaret kenê. Asayîşê xo zaf rindek o.

Awa Mercanî vakurê Pulurî de resena awa Mûnzûrî. Newala Mercanî awa xo koyanê berzan ra cêna. Awa ey zelal û serdin a. Maseyê pûlsûrî na awe de ciwîyenê. Newale hetê nebat û daristanî ra dewlemend a. Tewir tewir vaşî benê, vilikî benê ya, teyrûturî ciwîyenê.

Zimistanî xidar ê

Pulurî de zimistan serd o, vewre varena. Berzîya vewre 4 mîtroiyî ra varena. Ciwîyayîş zor o. Ray û olaxî şaristan û dewî vewre ra gerenê. Zimistan pûk û xezeb o. La havila vewre kî zaf a. Wisar ke ame her cayî de awe vecîyena. Deşt û koyî benê zergûn, vilikîy benê ya. Tay nebatî binê vewre de sevekênê.

